

Bemærkninger til forslag til Landstingslov om Ligestillingsrådet.

Almindelige bemærkninger.

På nuværende tidspunkt findes et Ligestillingsudvalg. Det er nedsat af Grønlands Landsting i medfør af Landstingslov nr. 17 af 8. november 1985 om Grønlands Ligestillingsudvalg, som ændret ved Landstingslov nr. 19 af 3. november 1994.

Den nuværende situation for Grønlands Ligestillingsudvalg.

Ligestillingsudvalget har ni medlemmer. Formanden og ét medlem udpeges af Landstinget. Derudover indstiller syv forskellige interesseorganisationer en person hver, som Landstinget derefter udpeger. Ligestillingsudvalget er ikke et landstingsudvalg, men et udvalg tillagt rådsfunktion.

Udvalgets struktur har vist sig at hæmme udførelsen af dets arbejdsopgave. Det skyldes grundlæggende to ting:

- *Ligestillingsudvalget har ikke en selvstændig bevilling.* Ligestillingsudvalget finansieres via bevillingen til Landstingets arbejde (hovedkonto 01.10.10). Ligestillingsudvalgets opgave består bl.a. af oplysningsvirksomhed om ligestilling mellem mænd og kvinder, men der er ikke økonomisk grundlag for udgivelse af publikationer. Den nuværende bevillingsform betyder, at Ligestillingsudvalget heller ikke kan udsende publikationer om ligestilling mod betaling. Den form for oplysningsvirksomhed benyttes af ligestillingsråd i flere andre lande. Resultatet er, at Ligestillingsudvalget i praksis ikke kan lave oplysningsvirksomhed.
- *Ligestillingsudvalget sekretariatsbetjenes af hjemmestyrets administration.* Ifølge Landstingslov om Grønlands Ligestillingsudvalg § 3, stk. 1 har landsstyret sekretariatsfunktionen for Ligestillingsudvalget. I forbindelse med den generelle overførsel af landstingsudvalgenes sekretærbistand til Landstingets Bureau i januar måned 1997 er sekretariatsfunktionen for Ligestillingsudvalget blevet overført til Landstingets Bureau - uden at der er sket en lovændring.

Uanset om sekretariatet er integreret i Landstingets eller i landsstyrets administration, har sekretariatet et habilitetsproblem i forhold til Ligestillingsudvalgets opgave.

Ifølge loven skal Ligestillingsudvalget bl.a. følge udviklingen i samfundet - herunder lovgivningen - samt undersøge forhold, der hæmmer ligestilling, og foreslå ændringer i sådanne forhold. Endvidere skal Ligestillingsudvalget rådgive hjemmestyret og kommunerne. Disse opgaver kan betyde, at sekretariatet skal hjælpe Ligestillingsudvalget med at kritisere og rådgive sekretariatets egen organisation.

Dertil kommer, at der ikke er økonomisk og personalemæssigt grundlag for, at sekretariatet kan undersøge ligestillingssituationen i samfundet.

Fremtidens Ligestillingsråd.

Målet med lovforslaget er at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder. Forslaget indebærer, at Ligestillingsudvalget formelt og reelt omdannes til et ligestillingsråd for at skabe bedre arbejdsbetingelser for ligestillingsarbejdet i Grønland.

Udpegelsen af Ligestillingsrådet foretages af landsstyret, hvor det i dag er Landstinget, som udpeger medlemmerne af Ligestillingsudvalget.

Formanden for Ligestillingsrådet udpeges direkte af landsstyret. De øvrige medlemmer bliver udpeget efter indstilling. Det giver grundlag for et tæt samarbejde mellem landsstyret og Ligestillingsrådet. I praksis forudsættes det, at der sker en delegation fra landsstyret til landsstyremedlemmet og landsstyreområdet, som har med ligestillingsspørgsmål at gøre.

Ligestillingsrådet udpeges for en fire-årig periode, der ikke følger Landstingets valgperiode. Ligestillingsrådet vil dermed få den fornødne arbejdsro, når perioden ikke afbrydes eksempelvis af et valg i utide.

Medlemssammensætningen ændres, så Ligestillingsrådet kommer til at repræsentere en større del af samfundet, end Ligestillingsudvalget gør det i dag. Landsstyret har ikke ønsket, at det skulle medføre en forøgelse af antallet af medlemmer. I stedet får flere organisationer mulighed for på skift at indstille medlemmer til Ligestillingsrådet. Endvidere indstiller de tre største partier i Landstinget hver ét medlem. Derved bliver ligestillingsspørgsmålet en del af den politiske dagsorden. Der sikres tillige en rimelig fordeling mellem kønnene i Ligestillingsrådet gennem kravet om, at begge køn skal være repræsenteret med mindst tre medlemmer.

Ligestillingsrådet får en selvstændig bevilling på Finansloven, og får mulighed for at drive indtægtsgivende virksomhed samt at søge om midler fra fonde, private organisationer m.fl. Ligestillingsrådet kan gennem udnyttelse af disse finansielle muligheder udvide sine aktiviteter.

Ligestillingsrådet opretter sit eget sekretariat og har kompetence til at ansætte og afskedige sekretariatets personale. Derved undgås habilitetsproblemer for sekretariatet. Sekretariatet skal varetage Ligestillingsrådets daglige arbejde, arrangere møder, konferencer, projekter, oplysningskampagner, og i øvrigt hjælpe Ligestillingsrådet med at varetage sin funktion.

Ligestillingsrådet skal hvert år afgive et forslag til budget samt aflægge et årsregnskab. Årsregnskabet udleveres efter landsstyrets godkendelse til Landstinget til orientering.

Økonomiske og administrative konsekvenser.

I forbindelse med lovforslagets fremsættelse vil landsstyret fremlægge et budgetbidrag til Forslag til Tillægsbevillingslov I, hvor Ligestillingsrådet vil få en selvstændig hovedkonto under Landsstyremedlemmet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Offentlige Arbejder, hvor ligestillingsområdet p.t. hører til.

De udgifter som nu afholdes af Hjemmestyrets administration i forbindelse med Ligestillingsudvalgets arbejde vil i fremtiden skulle dækkes af den årlige bevilling til Ligestillingsrådet. Bevillingen skal således dække udgifterne til leje af kontorlokaler, personale, diverse aktiviteter inklusive rejse- og mødeaktivitet samt vederlag m.v. til medlemmerne af Ligestillingsrådet.

Administrativt vil forslaget betyde, at der ikke længere skal bruges personalemæssige ressourcer i hjemmestyrets administration på at betjene ligestillingsudvalget, da et kommende ligestillingsråd selv opretter et sekretariat og ansætter sekretariatspersonale.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1

Med denne bestemmelse omdannes Grønlands Ligestillingsudvalg til Grønlands Ligestillingsråd. Kompetencen til at nedsætte Ligestillingsrådet overføres fra Landstinget til landsstyret. Det medfører en større smidighed i udpegelsen, fordi der således kan udskiftes medlemmer uden for Landstingets samlinger. Til gengæld får Landstingets tre største partier medindflydelse ved sammensætningen af Ligestillingsrådet. Se hertil bemærkningerne til § 3.

Til § 2

Dette er formålsbestemmelsen for Ligestillingsrådet. Den giver Ligestillingsrådet bredere beføjelser end Ligestillingsudvalget i og med, at bestemmelsen mindre specifikt opremser funktionsområdet. Ligestillingsrådet får derved en arbejdsopgave, der ligner ligestillingsrådenes i de nordiske lande.

Ligestillingsrådet skal hvert år aflægge en beretning for landsstyret. Det er en naturlig følge af, at Ligestillingsrådet finansieres af landskassen. Endvidere giver årsberetningen landsstyret et billede af, hvilke områder Ligestillingsrådet ønsker

prioriteret. Årsberetningen kan offentliggøres, så det grønlandske samfund kan følge Ligestillingsrådets arbejde.

Til § 3

Denne bestemmelse vedrører Ligestillingsrådets sammensætning. Det er vigtigt, at Rådet repræsenterer samfundet i bredeste forstand. Det giver spørgsmålet om ligestilling mellem kønnene en mere central rolle i samfundsdebatten, og det giver Ligestillingsrådets arbejde en større gennemslagskraft.

Disse betragtninger har ligget til grund for den valgte sammensætning blandt organisationer og ved inddragelsen af medlemmer, som er indstillet af politiske partier. Der er på nuværende tidspunkt ingen mandebbevægelse eller -organisation. Såfremt en sådan eksisterede, ville den have haft en selvfølgelig plads i Ligestillingsrådet.

For at Ligestillingsrådet kan udføre sit arbejde bedst muligt er det tillige en forudsætning, at begge køn er nogenlunde ligeligt repræsenteret i Ligestillingsrådet. Dette er baggrunden for bestemmelsen om, at begge køn skal være repræsenteret med mindst tre medlemmer.

De indstillende organisationer og partier opfordres derfor til i det omfang det er muligt at indstille både en mandlig og kvindelig kandidat. Såfremt dette ikke er muligt, skal organisationen/partiet kun indstille én kandidat.

På baggrund af indstillingerne udpeger landsstyret medlemmerne, så kønskvoteringskravet er opfyldt.

Derudover har der været taget hensyn til, at Ligestillingsrådet ikke ville kunne udføre sit arbejde, såfremt antallet af medlemmer blev forøget. Dette har blandt andet medført, at nogle organisationer er repræsenteret på skift.

De indstillede personer skal være medlem af den indstillende organisation.

For så vidt angår de organisationer som indstiller et medlem på skift, vil de hver kunne indstille en mand og en kvinde i hver anden fire-års periode. Det fremgår af § 4 stk. 5 hvilke organisationer, som indstiller medlemmer i den første periode. I den anden fire-års periode vil det således være Aalisartut Piniartullu Nuliaasa Aappaasalu Peqatigiiffiisa Kattuffiat og Tjenestemænds- og Overenskomstansattes Centralorganisation i Grønland, som kommer med indstillinger.

De tre største partier i Landstinget får mulighed for hver at udpege et medlem. Det står partierne frit, at indstille et partimedlem eller en udefra kommende person. Partierne har således mulighed for at indstille personer, som ikke er medlemmer af partierne, men som nyder deres tillid, og som er engagerede i ligestillingsspørgsmål.

Når Ligestillingsrådet er udpeget, fungerer det i fire år. Det betyder, at ændringer i sammensætningen af Landstinget først får indflydelse på sammensætningen af Ligestillingsrådet, når den fire-årige periode er udløbet. Derved får Ligestillingsrådet den fornødne arbejdsro.

Til § 4

Såfremt en organisation eller et parti ønsker, at udskifte et medlem af Ligestillingsrådet, kræver det landsstyrets godkendelse. Årsagen er, at det er landsstyret, der har kompetencen til at udpege Ligestillingsrådets medlemmer.

Organisationernes og partiernes medlemmer kan udelukkende udskiftes i de tilfælde, som er positivt nævnt i § 4. Eksempler på at et medlem ikke kan varetage sit hverv, kan være ved flytning fra Grønland, langvarig sygdom, død.

Til § 5

Ligestillingsrådet skal udarbejde en forretningsorden, førend det kan påbegynde sit arbejde. Det åbner eksempelvis mulighed for, at Ligestillingsrådet kan vælge en næstformand.

Til § 6

Ligestillingsrådet opretter efter denne bestemmelse sit eget selvstændige sekretariat, og har kompetencen til at ansætte og afskedige sekretariatets personale. Begge dele understreger Ligestillingsrådets selvstændige og uafhængige status. Derudover regulerer bestemmelsen ansættelses- og afskedigelsesvilkårene for ansatte i Ligestillingsrådets sekretariat. Formålet er, at deres vilkår skal være de samme som for offentligt ansatte i Grønlands Hjemmestyre.

Til § 7

Bestemmelsen specificerer, at omlægningen fra Ligestillingsudvalg til Ligestillingsråd vil medføre en selvstændig bevilling. Ligestillingsrådet har derudover mulighed for at finansiere nogle af sine aktiviteter gennem egne indtægter samt eksterne midler fra private organisationer og offentlige myndigheder.

Den indtægtsgivende virksomhed skal være inden for Ligestillingsrådets formål. Som eksempel vil Ligestillingsudvalget kunne sælge sine publikationer.

Til § 8

Ligestillingsudvalgets medlemmer modtager i dag vederlag m.v. i henhold til Vederlagsloven. Udgiften dækkes af Landstingets hovedkonto 01.10.10. Ligestillingsrådets medlemmer vil fremover ligeledes modtage vederlag m.v. i henhold til Vederlagsloven. Udgifterne dertil skal afholdes inden for Ligestillingsrådets årlige bevilling.

Til § 9

Bestemmelsen er indsat, så landsstyret, på baggrund af Ligestillingsrådets forslag til budget og tilskud for det kommende finansår, kan træffe en beslutning om størrelsen af det budgetbidrag som skal fremlægges til Finansloven.

Til § 10

Bestemmelsen præciserer at Ligestillingsrådets regnskabsår følger finansåret, og at der foreligger en specifik regnskabs- og revisionsforpligtelse. I årsregnskabet kan landsstyre og Landsting se, hvordan bevillingen til Ligestillingsrådets arbejde er anvendt.

Ligestillingsrådet vælger selv, hvilken revisor det ønsker at benytte, under forudsætning af at revisoren er autoriseret. Udgiften forbundet med revisionen skal afholdes inden for Ligestillingsrådets årlige bevilling.

Til § 11

Denne bestemmelse angiver proceduren i forbindelse med Ligestillingsrådets aflæggelse af årsregnskabet.

Til § 12

Datoen for lovens ikrafttræden er fastsat, så udpegelsen af Ligestillingsrådet kan ske snarest mulig. Det eksisterende Ligestillingsudvalg fungerer indtil Ligestillingsrådet er nedsat.